# Zasady oceniania z historii dla klasy 6

| Temat lekcji | Dopuszczająca (Konieczny) | Dostateczna (Podstawowy) | Dobra (Rozszerzony) | Bardzo dobra (Dopełniający) | Celująca (Wykraczający) |
|---|---|---|---|---|---|
| 1. Wielkie odkrycia geograficzne | Zna datę 1492 i postać K. Kolumba. Zna rośliny/zwierzęta sprowadzone z Ameryki. Rozumie pojęcie Indianie, znaczenie odkrycia Ameryki i drogi do Indii. Wyjaśnia cele i efekty wyprawy Kolumba. | Zna daty 1498, 1519–1522, postacie Vasco da Gamy, F. Magellana. Rozumie pojęcie kolonia i znaczenie przypraw. Wyjaśnia handel z Indiami. Wskazuje szlaki wypraw i terytoria. | Zna nazwy podbitych cywilizacji. Rozumie pojęcia: przyprawy korzenne, karawela, karaka, wpływ Turków osmańskich na handel. Opisuje odkrycia Kolumba i da Gamy, wymienia skutki odkryć. | Zna datę 1453 oraz wynalazki oceaniczne. Rozumie pojęcie Daleki Wschód. Rozumie różnice w podejściu do znaczenia odkrycia Ameryki. Przedstawia wpływ zmian w nauce i technice. Opisuje wyprawę Magellana. | Rozumie pojęcie ludobójstwo. Opisuje wygląd azteckiej stolicy i uzasadnia zaawansowanie cywilizacji. Dostrzega tragedię rdzennych mieszkańców Ameryki. Formułuje argumenty w debacie. |
| 2. Renesans w Europie | Zna postać Leonarda da Vinci. Rozumie pojęcie odrodzenie (renesans) oraz znaczenie wynalezienia druku. Wyjaśnia środki przekazu informacji w średniowieczu. | Zna postacie: Michała Anioła, Rafaela, Erazma z Rotterdamu, J. Gutenberga, M. Kopernika, Galileusza. Rozumie pojęcie humaniści. Wyjaśnia zajęcia humanistów, dokonania i cechy sztuki. | Zna datę ok. 1450. Rozumie pojęcia: człowiek renesansu, teleskop. Wymienia czynniki narodzin humanizmu we Włoszech. Charakteryzuje wzorzec człowieka renesansu oraz stosunek do religii. | Zna ramy chronologiczne renesansu. Rozumie pojęcia: teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna, istotę odkrycia Kopernika. Dostrzega różnice w widzeniu świata i wszechświata. | Dostrzega związek między rozwojem renesansu a końcem średniowiecznego uniwersalizmu. Argumentuje w dyskusji dotyczącej znaczenia zmian w Europie w XV i XVI w. |
| 3. Reformacja w Europie | Zna datę 1517 i postać Marcina Lutra. Rozumie pojęcia: luteranizm, reformacja, kalwinizm, anglikanizm. Wskazuje obszary głównych wyznań. | Zna postacie Jana Kalwina i Henryka VIII. Rozumie, dlaczego ruch zapoczątkowany przez Lutra nazwano reformacją. Określa zasięg reformacji w Europie. | Zna daty 1534, 1555. Zna główne różnice między katolicyzmem a luteranizmem oraz postanowienia pokoju w Augsburgu. Rozumie pojęcie protestanci i przyczyny sukcesu. Dostrzega rolę druku. Powstanie anglikanizmu. | Zna datę 1536 i założenia kalwinizmu oraz anglikanizmu. Rozumie pojęcia nepotyzm, kaznodzieja, Rzesza, związek z sytuacją materialną. Wyjaśnia okoliczności reformacji, poglądy Lutra i Kalwina. | Przedstawia sytuację w Kościele na przełomie XV i XVI w. Ocenia zakończenie wojen religijnych w Niemczech. Formułuje wnioski o reakcji Kościoła. Wyjaśnia ludzkie słabości prowadzące do wojen. |
| 4. Reforma Kościoła katolickiego | Zna postanowienia soboru trydenckiego. Rozumie pojęcia: sobór trydencki, kontrreformacja oraz przyczyny zwołania soboru. | Zna postać Ignacego Loyoli i cele zakonu jezuitów. Rozumie pojęcia: jezuici, Indeks ksiąg zakazanych. Wskazuje przykłady dzieł z Indeksu. | Zna daty: 1534, 1542, 1545–1563, 1559. Rozumie pojęcia: Tradycja, Święte Oficjum, inkwizycja, kolegia jezuickie. Wyjaśnia powody zakazywania dzieł. Opisuje powstanie i działalność jezuitów. | Zna postać Giordana Bruna i przyczyny końca uniwersalizmu. Rozumie sprzeczność humanizmu/ reformacji z uniwersalizmem. Przedstawia działalność Świętego Oficjum. Opisuje przypadek Bruna i Galileusza. | Ocenia dokonania soboru trydenckiego. Ustosunkowuje się do argumentów o inkwizycji. Ocenia działalność inkwizycji oraz jezuitów. Argumentuje w dyskusji o sukcesie lub porażce kontrreformacji. |
| 5. Czasy zygmuntowskie | Zna datę 1572, postacie Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, Bony. Zna ramy złotego wieku. Rozumie pojęcie złoty wiek i wyjaśnia jego przejawy w państwie polsko-litewskim. | Zna datę 1525 i postać Albrechta Hohenzollerna. Rozumie pojęcie hołd pruski. Przedstawia okoliczności wygaśnięcia Jagiellonów. Wymienia państwa rywalizujące o Inflanty. | Zna postać Barbary Radziwiłłówny. Rozumie pojęcie Inflanty. Opisuje działalność królowej Bony. Charakteryzuje politykę Zygmunta I Starego. Wskazuje na mapie najważniejsze wydarzenia. | Zna daty: 1561, 1563–1570. Rozumie pojęcie zakon kawalerów mieczowych, znaczenie hołdu pruskiego. Przedstawia konflikt z zakonem, przebieg wojen i I wojny północnej. | Interpretuje symbolikę obrazów Hołd pruski i Śmierć Zygmunta Augusta. Omawia politykę wobec Turcji i Mazowsza. Ocenia politykę ostatnich Jagiellonów i uzasadnia ramy złotego wieku. |
| 6. Tolerancja religijna w Polsce | Rozumie znaczenie zdania „Nie jestem królem waszych sumień” oraz pojęcia „państwo bez stosów”. | Zna główne narodowości, religie i wyznania w Polsce i na Litwie w XV i XVI w. Rozumie pojęcia: tolerancja religijna, arianie. Przedstawia postawy szlachty i duchowieństwa. | Rozumie pojęcia: kolegia jezuickie, jidysz. Zna przyczyny przejścia na luteranizm i kalwinizm. Dostrzega negatywne postawy. Przedstawia działalność jezuitów na ziemiach polskich i jej skutki. | Zna datę 1564. Rozumie pojęcie Sejm Czterech Ziem. Wyjaśnia wpływ wystąpienia Lutra na sytuację w Polsce i na Litwie. Charakteryzuje politykę wyznaniową Zygmunta Starego i Augusta. | Omawia dzieje społeczności żydowskiej na ziemiach polskich. Przedstawia dzieje innych narodowości i wyznań obecnych na ziemiach polskich w XVI w. |
| 7. Gospodarka dawnej Polski | Zna towary importowane i eksportowane. Rozumie pojęcia: import, eksport, folwark, pańszczyzna, spichlerz. Rozumie, dlaczego Polskę nazywano spichlerzem Europy. | Zna podziały społeczne wewnątrz stanu szlacheckiego. Wskazuje najważniejsze różnice w rozwoju gospodarczym Europy Zachodniej i Wschodniej. | Zna sposoby powiększania folwarków. Rozumie przyczyny różnic gospodarczych Wschód-Zachód, motywy szlachty oraz znaczenie Gdańska. Dostrzega wpływ odzyskania Pomorza Gdańskiego. Analizuje dane. | Zna datę 1520. Rozumie pojęcia: spław zboża, flisacy, system folwarczno-pańszczyźniany, znaczenie badań historycznych. Charakteryzuje gospodarkę, wpływ drożenia żywności, relacje szlachta-chłopi. | Ocenia postępowanie szlachty wobec chłopów w XV i XVI w. Analizuje symbolikę obrazu dot. Gdańska, mocne/słabe strony Gdańska jako portu oraz gospodarki polsko-litewskiej w XV i XVI w. |
| 8. Renesans w Polsce | Zna największe zabytki polskiego renesansu (w regionie) oraz uczelnie w epoce renesansu. Rozumie pojęcie włoszczyzna i | Zna postacie: Stańczyka, Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Główne postulaty dzieła O | Rozumie pojęcia: Akademia Zamojska, arrasy. Wpływ Bony na rozwój renesansu. Wskazuje cechy architektury renesansu | Zna zmiany na Wawelu za Zygmunta Starego i Augusta. Rozumie związek między renesansem a rozwojem literackiej polszczyzny. | Rozumie rewolucyjny charakter dzieła O poprawie Rzeczypospolitej i |

| Temat lekcji | Dopuszczająca (Konieczny) | Dostateczna (Podstawowy) | Dobra (Rozszerzony) | Bardzo dobra (Dopełniający) | Celująca (Wykraczający) |
|---|---|---|---|---|---|
| | stosunek szlachty do warzyw. | poprawie Rzeczypospolitej. Opisuje kaplicę Zygmuntowską i ratusz w Poznaniu. | (ratusz w Poznaniu). Przedstawia dokonania twórców literatury. | Charakteryzuje system edukacji w okresie renesansu. | wyjaśnia cel jego powstania. |
| 9. Unia lubelska | Zna datę 1569 i ramy I Rzeczypospolitej. Rozumie pojęcia Korona i Rzeczpospolita. Wskazuje na mapie ziemie wcielone przez Zygmunta Augusta oraz obszar po unii lubelskiej. | Zna postanowienia unii lubelskiej. Rozumie pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów. Wyjaśnia dążenia do unii, elementy wspólne i odrębne Polski i Litwy. | Rozumie przyczyny konfliktu polsko-litewskiego ws. unii z 1386 r. Charakteryzuje stanowisko szlachty i magnatów wobec nowej unii. Wskazuje korzyści dla Polaków i Litwinów. | Zna okoliczności zwołania sejmu do Lublina. Rozumie pojęcie polonizacja. Omawia przebieg obrad sejmu w Lublinie. Charakteryzuje funkcjonowanie nowej unii. | Rozumie, z czego wynikają różnice w ocenie unii lubelskiej przez Polaków i Litwinów. Potrafi dokonać oceny unii lubelskiej. |
| 10. Bezkrólewie i wolna elekcja | Zna postać Henryka Walezego. Rozumie pojęcia: wolna elekcja, absolutyzm, artykuły henrykowskie. Wyjaśnia zasady wolnej elekcji. | Zna narodowości Rzeczypospolitej w XVI w., postanowienia konfederacji warszawskiej i artykułów henrykowskich. Rozumie pojęcia konfederacja warszawska, pacta conventa, wskazuje różnice. | Zna daty 1573, 1574. Rozumie pojęcia: konfederacje wojewódzkie, interreks. Wyjaśnia uprzywilejowaną pozycję szlachty, organizację państwa w okresie bezkrólewia. | Rozumie znaczenie aktu konfederacji warszawskiej. Charakteryzuje Rzeczpospolitą w II połowie XVI w. Opisuje przebieg pierwszej wolnej elekcji, obligację przestrzegania artykułów. | Wyjaśnia obawy szlachty przed nowym władcą. Omawia panowanie Henryka Walezego. Dokonuje bilansu korzyści i strat wynikających z wolnej elekcji. |
| 11. Panowanie Stefana Batorego | Zna postacie Stefana Batorego i Jana Zamoyskiego. Wyjaśnia przyczyny konfliktu między Litwą a Moskwą. | Zna datę 1576 i postać Anny Jagiellonki. Rozumie zagrożenia z podwójnej elekcji. Dostrzega rolę Jana Zamoyskiego. Cel polityki Moskwy za Iwana IV Groźnego. | Zna daty 1577–1582, 1582. Opisuje sytuację po ucieczce Walezego. Charakteryzuje Stefana Batorego. Przedstawia przebieg wojny z Moskwą i wskazuje najważniejsze wydarzenia na mapie. | Zna postacie: Iwana IV Groźnego, Maksymiliana II. Rozumie pojęcia: piechota wybraniecka, car, trzeci Rzym. Przedstawia dokonania Batorego w polityce wewnętrznej, działalność Zamoyskiego. Ocenia Batorgo. | Przedstawia dzieje Rusi do XVI w. Charakteryzuje państwo moskiewskie za Iwana IV. Analizuje obraz Batory pod Pskowem. |
| 12. Wojny ze Szwecją i z Moskwą | Zna postać Zygmunta III Wazy i lata panowania dynastii Wazów. Rozumie, dlaczego elekcja z 1587 r. zakończyła się wojną domową. | Zna datę 1587, postacie J. K. Chodkiewicza, S. Żółkiewskiego, warunki rozejmu. Rozumie pojęcie hetman oraz motywy szlachty i władcy. Przedstawia i lokalizuje konflikty na mapie. | Zna daty: 1600–1611, 1605, 1609, 1610, 1618. Opowiada o przebiegu elekcji po Batorym. Wyjaśnia przyczyny wojny ze Szwecją i zwycięstwo pod Kircholmem. | Zna postać Dymitra Samozwańca. Rozumie pojęcia: wielka smuta, dymitriada. Charakteryzuje politykę władców Szwecji. Dostrzega wpływ konfliktu na relacje mieszkańców obu państw. | Charakteryzuje sytuację w państwie moskiewskim po śmierci Iwana Groźnego. Ocenia postępowanie Polaków. Analizuje obraz i przedstawia przebieg bitwy pod Kłuszynem. |
| 13. Konflikty z Turcją i ze Szwecją | Wyjaśnia, kim byli Kozacy. Dostrzega przesłanki wskazujące na zakończenie złotego wieku. | Rozumie pojęcia Zaporoże, srebrny wiek. Przedstawia najważniejsze wydarzenia konfliktu z Turcją oraz Szwecją (1626–1629) i lokalizuje je na mapie. | Zna daty: 1620, 1621, 1626, 1627, 1629, postać Gustawa II Adolfa, warunki pokoju i rozejmu (1629). Charakteryzuje relacje z Turcją w XVI w. Wyjaśnia znaczenie rozejmu z 1629 r. | Zna postać Stanisława Koniecpolskiego. Rozumie czynniki sukcesu Szwedów. Wybuch wojny z Turcją. Określa wpływ konfliktów I połowy XVII w. na sytuację państwa. | Analizuje obrazy i prezentuje przebieg bitew pod Cecorą i Chocimiem. Ocenia postać oraz dokonania Zygmunta III Wazy. |
| 14. Powstanie Chmielnickiego | Zna datę 1648, postacie B. Chmielnickiego, Władysława IV Wazy, Jana II Kazimierza. Rozumie przyczyny niechęci mieszkańców Ukrainy do Polaków. Plany Władysława IV, klęska w I fazie. | Zna bezpośrednią przyczynę wybuchu powstania na Ukrainie. | Zna daty: 1635, 1649, 1651, 1654, postać Jeremiego Wiśniowieckiego, warunki rozejmu (1635), żądania szlachty ukraińskiej. Przedstawia skutki przyłączenia Ukrainy. Powody buntu Kozaków. | Zna warunki ugody zborowskiej i w Perejasławiu. Rozumie pojęcie rejestr Kozaków, związek powstania z żądaniami Chmielnickiego, ingerencję Moskwy. Lokuje wydarzenia na mapie. | Wyjaśnia, dlaczego ugoda zborowska nie zakończyła konfliktu, znaczenie ugody w Perejasławiu dla polskiej polityki. Wyjaśnia, dlaczego doszło do wybuchu powstania. |
| 15. Potop | Zna daty 1655–1660, postacie S. Czarnieckiego, A. Kordeckiego. Rozumie pojęcia potop, wojna szarpana oraz dlaczego oblężenie Jasnej Góry było punktem zwrotnym. | Zna uczestników i przyczyny konfliktu o Bałtyk. Okoliczności ataku Szwedów w 1655 r. i lokalizuje je na mapie. | Zna warunki pokoju w Oliwie, ugody hadziackiej i rozejmu w Andruszowie. Rozumie pojęcie śluby lwowskie, przyczyny popierania króla szwedzkiego. Wyjaśnia postawy szlachty, opisuje obronę Jasnej Góry. | Zna daty: 1654–1667, 1656, 1657, 1658, 1660, 1667, postacie Karola X Gustawa, Janusza Radziwiłła. Rozumie związek ugody w Perejasławiu z wojną z Moskwą. Wydarzenia konfliktu z Moskwą. | Rozumie, dlaczego ugoda hadziacka nie spełniła nadziei. Znaczenie decyzji Jana Kazimierza wobec elektora brandenburskiego. Ocenia wpływ wojen na dalsze losy Rzeczypospolitej. |
| 16. Kryzys Rzeczypospolitej | Rozumie pojęcia: magnateria, liberum veto. Wymienia główne przyczyny słabości Rzeczypospolitej. | Zna datę 1668 i postulaty reform Jana Kazimierza. Rozumie pojęcie „złota wolność”. Przedstawia wpływ liberum veto i wyjaśnia, komu służyło zrywanie sejmów. | Zna okoliczności pierwszego użycia liberum veto. Rozumie pojęcia: dewaluacja, zasada jednomyślności, rokosz, przyczyny wzrostu znaczenia magnaterii. Wpływ wojen na odejście od tolerancji. | Zna daty: 1652, 1658, 1665, 1666, postać Jerzego Lubomirskiego. Skutki wojen 1648–1667. Wyjaśnia postawy magnaterii. Związek między wzrostem znaczenia magnaterii a paraliżem sejmu. | Charakteryzuje działalność sejmu w XVII i XVIII w. Reakcja szlachty na reformy Jana Kazimierza. Ocenia sytuację Rzeczypospolitej w II połowie XVII w. |

| Temat lekcji | Dopuszczająca (Konieczny) | Dostateczna (Podstawowy) | Dobra (Rozszerzony) | Bardzo dobra (Dopełniający) | Celująca (Wykraczający) |
|---|---|---|---|---|---|
| 17. Wojny z Turcją | Zna daty 1674, 1683, postać Jana III Sobieskiego. Rozumie, co zadecydowało o wyborze Sobieskiego na króla. | Zna postać Michała Korybuta Wiśniowieckiego. Rozumie pojęcie odsiecz Wiednia. Dostrzega wpływ liberum veto na sytuację państwa podczas konfliktu z Turcją. | Zna daty: 1669, 1672, 1673, 1699, pokój w Buczaczu, rozejm w Żurawnie i pokój w Karłowicach. Rozumie pojęcie jasyr, znaczenie pokoju w Buczaczu, przyczyny wznowienia wojen. Wyjaśnia wybuch wojny, reakcję szlachty i odsiecz. | Zna postać Kara Mustafy. Rozumie pojęcie wielki wezyr. Okoliczności elekcji z 1669 r., przebieg działań zbrojnych Turcji w 1683 r., sytuację wewnętrzną za Sobieskiego. | Opisuje organizację państwa tureckiego oraz sytuację pod rządami Wiśniowieckiego. Dostrzega znaczenie bitwy pod Wiedniem, ocenia postać oraz dokonania Jana III Sobieskiego. |
| 18. Barok i sarmatyzm | Wymienia główne przyczyny słabości Rzeczypospolitej w XVII w. Rozumie pojęcie sarmatyzm i wymienia główne cechy ideologii sarmackiej. | Rozumie pojęcie barok. Potrafi podać przykłady budowli barokowych na ziemiach polskich (w tym we własnym regionie). | Zna datę 1568 i ramy chronologiczne baroku. Rozumie pojęcia: lęk przed pustką, światłocień. Charakteryzuje architekturę, rzeźbę, literaturę i malarstwo. Wpływ sarmatyzmu na postawy szlachty. | Zna postacie: G. L. Berniniego, Rembrandta, J. A. Morsztyna. Związek między wzrostem religijności a pojawieniem się baroku. Charakteryzuje sytuację w Europie w XVII w. | Zna okoliczności narodzin baroku. Wyjaśnia, dlaczego na przełomie XVI i XVII w. zakończył się renesans. |
| 19. Absolutyzm we Francji | Zna postać Ludwika XIV. Rozumie pojęcie absolutyzm i wyjaśnia rolę monarchy. | Rozumie pojęcie monarchia absolutna. Wymienia najważniejsze skutki rządów Ludwika XIV. | Zna daty 1572, 1598, postacie Henryka IV, Richelieu, edykt nantejski. Rozumie pojęcia: hugenoci, edykt nantejski, noc św. Bartłomieja. Sytuacja religijna w II połowie XVI w., opisuje Wersal. | Zna daty 1661, 1685, postacie J. B. Colberta, Moliera, cele polityki Richelieu. Rozumie pojęcie racja stanu, politykę gospodarczą. Działania Richelieu, charakteryzuje absolutyzm, politykę zagraniczną i kulturę. | Analizuje obraz Okropności nocy św. Bartłomieja. Ocenia cele Richelieu. Dokonania wojskowe Francji, wpływ odwołania edyktu nantejskiego, bilans rządów Ludwika XIV. |
| 20. Monarchia parlamentarna w Anglii | Zna postać Karol I Stuarta i ramy rewolucji. Rozumie pojęcie monarchia parlamentarna i wyjaśnia jej cechy. | Zna postać Olivera Cromwella, organizację parlamentu, cele Karola I. Rozumie pojęcia Izba Lordów, Izba Gmin, przyczyny konfliktu. Wyjaśnia trudności króla, okoliczności rewolucji, wydarzenia. | Zna daty 1649, 1660. Rozumie pojęcia purytanie, chwalebna rewolucja. Wyjaśnia trudności Karola I, okoliczności wybuchu rewolucji, wymienia najważniejsze wydarzenia i wskazuje na mapie. | Zna daty 1588, 1689, postacie Wilhelma III Orańskiego, restaurację monarchii, Deklarację praw. Rozumie pojęcia: Armia Nowego Wzoru, lord protektor, Deklaracja praw, przyczyny restauracji. Egzekucja króla, rządy Cromwella. | Zna postacie Elżbiety I, W. Shakespeare'a. Rozumie pojęcia czasy elżbietańskie, Wielka Armada. Charakteryzuje czasy elżbietańskie. Porównuje absolutyzm i monarchię parlamentarną (Francja i Anglia po 1689). |
| 21. Oświecenie w Europie | Zna postacie Rousseau, Monteskiusza, odkrycia i wynalazki XVIII w. Rozumie pojęcia: oświecenie, umowa społeczna, trójpodział władzy. Wyjaśnia idee umowy i trójpodziału. | Zna elementy starego ładu. Rozumie pojęcie stary ład. Wyjaśnia, które grupy sprzeciwiały się staremu ładowi oraz na czym opierała się nowożytna nauka. | Zna postacie Franklin, Montgolfier, Diderot, Wolter, ramy oświecenia. Rozumie pojęcia filozofowie, deizm. Sytuacja polityczna starego ładu, poglądy filozofów. | Rozumie pojęcia: Wielka encyklopedia francuska, powiastki filozoficzne, klasycyzm. Cel powstania Encyklopedii. Osiągnięcia literatury, architektury i sztuki. | Ocenia wpływ nauki na życie i sposób myślenia ludzi żyjących w XVIII w. |
| 22. Nowe potęgi w Europie | Rozumie pojęcie absolutyzm oświecony. Wskazuje na mapie położenie Rosji, Prus i Austrii. | Zna postać Katarzyny II. Działania cara zmierzające do unowocześnienia Rosji. Wskazuje ziemie zaanektowane w XVIII w. Uniezależnienie się Prus Książęcych. | Rozumie pojęcia manufaktura, Królestwo Prus oraz dlaczego Piotra I nazwano Wielkim. Rozumie militaryzm i zagrożenia dla Polski wynikające z reform sąsiadów. | Zna daty 1689, 1701, postacie Piotra I, Fryderyka II, Marii Teresy, Józefa II. Wyjaśnia zacofanie Rosji. Reformy Katarzyny II, Fryderyka II, Marii Teresy i Józefa II. | Opisuje powstanie Sankt Petersburga, uzbrojenie armii pruskiej. Scharakteryzuje politykę dynastyczną Habsburgów. Ocenia, w czyim interesie prowadzono reformy. |
| 23. Powstanie Stanów Zjednoczonych | Zna postacie Kościuszki, Pułaskiego. Rozumie pojęcia Indianie, Deklaracja niepodległości. Idee oświecenia w Deklaracji i Konstytucji. | Zna datę 4 lipca 1776 i postać Waszyngtona. Przedstawia polski wkład w walkę o niepodległość USA. | Zna daty 1783, 1787, 1791, zasady wobec kolonii, ramy wojny. Rozumie pojęcia Korona Brytyjska, bostońska herbatka. Wybuch wojen, czynniki zwycięstwa, wskazuje miejsca na mapie. | Zna daty 1773, 1781, prawa z Karty praw. Rozumie pojęcia Kongres, Karta praw. Powstanie kolonii angielskich, etapy konfliktu, najważniejsze wydarzenia. | Rozumie system prezydencki. Znaczenie Deklaracji niepodległości. Charakteryzuje ustrój USA. Ocenia wpływ idei oświecenia na powstanie państwa i ustrój. |
| 24. Początek rewolucji francuskiej | Zna datę 14 lipca 1789, postać Ludwika XVI, prawa z Deklaracji praw człowieka. Rozumie pojęcia: rewolucja francuska, Deklaracja praw, prawa człowieka. Wpływ idei na Deklarację. | Zna ramy rewolucji. Rozumie pojęcie burżuazja. Wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego. | Rozumie pojęcia Stany Generalne, Zgromadzenie Narodowe, Bastylia. Wyjaśnia, dlaczego stan trzeci ogłosił się Zgromadzeniem Narodowym. Okoliczności zburzenia Bastylii. | Rozumie pojęcie wielka trwoga. Charakteryzuje strukturę społeczną Francji w XVIII w. Sytuacja przed wybuchem rewolucji, wydarzenia wielkiej trwogi. | Analizuje Deklarację praw człowieka pod kątem zasad organizacji państwa i społeczeństwa. Ocenia znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela. |
| 25. Od monarchii konstytucyjnej do republiki | Zna postać Robespierre'a. Rozumie pojęcia jakobini, wielki terror. Funkcjonowanie | Rozumie hasło „wolność, równość, braterstwo”. Wyjaśnia, w jakich okolicznościach Francja stała się republiką. | Zna daty 1790-1794. Rozumie pojęcia: prawica, lewica, centrum, KOP, trybunał rewolucyjny, Ustawa o | Zasady konstytucji. Pojęcie powstanie w Wandei. Organizacja państwa po konstytucji. Wojna z Prusami i | Ewolucja stosunku do Kościoła. Wyjaśnia Ustawę o duchowieństwie. Analizuje rysunki |

| Temat lekcji | Dopuszczająca (Konieczny) | Dostateczna (Podstawowy) | Dobra (Rozszerzony) | Bardzo dobra (Dopełniający) | Celująca (Wykraczający) |
|---|---|---|---|---|---|
| | Francji w okresie wielkiego terroru. | | duchowieństwie, monarchia konstytucyjna. Wydarzenia, podział parlamentu, skutki egzekucji, jakobini. | Austrią. Sytuacja polityczna i militarna republiki. | propagandowe, dostrzega jednostronność, ocenia dokonania rewolucji. |
| 26. Czasy saskie | Zna daty 1697, 1733, postacie Augusta II, Leszczyńskiego, Augusta III. Ramy czasów saskich. Rozumie pojęcie czasy saskie. | Zna postać Konarskiego i rozprawy. Plany Saksonii po elekcji. Konflikt między szlachtą a Augustem II. | Zna datę 1717 i postanowienia sejmu niemego. Rozumie pojęcie sejm niemy. Szkodliwość działań w III wojnie północnej. Projekty reform Leszczyńskiego i Konarskiego. | Zna daty 1700, 1709, Karol XII. Rozumie pojęcie Collegium Nobilium, zależność od Rosji. Elekcje 1697 i 1733, Saksonia pod Sasami, cel Collegium Nobilium. | Rozumie pojęcie pijarzy. Okoliczności wybuchu i przebieg III wojny północnej, skutki dla Polski. Sytuacja za Augusta III. Ocenia czasy saskie. |
| 27. Ostatni król Polski | Zna datę 1772, postać Stanisława Augusta Poniatowskiego, państwa uczestniczące w I rozbiorze. Wskazuje na mapie tereny odebrane. | Zna daty 1764, 1768, żądania konfederatów barskich. Rozumie przyczyny I rozbioru. Główne reformy króla po elekcji, przyczyny wybuchu konfederacji barskiej. | Zna daty 1765, 1767, uchwały 1768. Rozumie pojęcia: Familia, prawa kardynalne, Szkoła Rycerska. Dążenia Czartoryskich, cel Szkoły Rycerskiej, sejm 1767, uzasadnienie zaborców. | Zna postać Repnina. Rozumie dążenia Katarzyny II do konfederacji. Różnice między Familią a Rosją. Charakteryzuje obszary odebrane w I rozbiorze. | Omawia przebieg konfederacji barskiej. Analizuje symboliczną wymowę ryciny ukazującej Rzeczpospolitą jako kołacz królewski. |
| 28. Czasy stanisławowskie | Zna ramy czasów stanisławowskich i cele KEN. Rozumie pojęcie Komisja Edukacji Narodowej (KEN). | Rozumie pojęcia obiady czwartkowe, czasy stanisławowskie. Zabytki oświecenia w Polsce (w regionie), opisuje pałac Na Wodzie. | Zna daty 1765, 1773, postacie Rejtana, Kołłątaja. Rozumie pojęcie Rada Nieustająca, przyczyny utworzenia KEN. Sejm rozbiorowy, edukacja przed i po KEN. | Zna postacie Niemcewicza, Krasickiego, Bacciarellego, Canaletta. Rozumie pojęcie klasycyzm. Dokonania teatru, literatury, architektury, malarstwa i rzeźby. Cechy klasycyzmu pałacu Na Wodzie. | Analizuje symboliczną wymowę obrazu Rejtan – upadek Polski. Sytuacja gospodarcza w czasach stanisławowskich. Ocenia czasy stanisławowskie. |
| 29. Konstytucja 3 maja | Zna datę 3 maja 1791 i postanowienia Konstytucji 3 maja. Rozumie pojęcia Sejm Wielki, Ustawa rządowa. | Zna programy stronnictw Sejmu Wielkiego. Rozumie pojęcia: stronnictwo królewskie, magnackie, patriotyczne, Straż Praw. Zmiany wprowadzone przez Konstytucję. | Zna daty 1788-1792, postacie Staszica, Małachowskiego. Reformy Sejmu Wielkiego. Okoliczności zwołania sejmu walnego oraz uchwalenia Ustawy rządowej. | Scharakteryzuje sytuację polityczną w przededniu Sejmu Wielkiego. Stosunek Rosji i Prus do Polski. Porównuje ustrój przed i po 3 maja 1791 r. | Opowiada o przebiegu obrad Sejmu Wielkiego. Ocenia znaczenie Konstytucji 3 maja jako próby ratowania Rzeczypospolitej. |
| 30. II rozbiór Polski | Zna datę 1793, postać Kościuszki, państwa w II rozbiorze. Rozumie znaczenie pojęcia targowica. Wskazuje na mapie ziemie odebrane. | Zna postać Józefa Poniatowskiego, miejsca bitew wojny w obronie Konstytucji. Rozumie pojęcie konfederacja targowicka. Reakcje na Konstytucję, wydarzenia wojny. | Zna datę 1792 i Branickiego. Okoliczności wybuchu wojen, stosunek sił armii polskiej i rosyjskiej. Dlaczego król przeszedł do targowicy. | Rozumie pojęcie Order Virtuti Militari, dlaczego magnaci i Katarzyna II dążyli do obalenia Konstytucji. Okoliczności targowicy, obszary w II rozbiorze. | Ocenia postawę magnatów targowickich. Okoliczności zwołania i przebieg sejmu w Grodnie. Ocenia postawę i działalność króla. |
| 31. Upadek Rzeczypospolitej | Zna daty 1794, 1795, państwa w III rozbiorze, główne przyczyny upadku. Rozumie pojęcia Naczelnik, insurekcja, kosynierzy. Wskazuje na mapie ziemie III rozbioru. | Przyczyna wybuchu powstania kościuszkowskiego. Znaczenie Racławic, dlaczego Polska upadła. Wydarzenia powstania i miejsca na mapie. | Postanowienia Uniwersału połanieckiego. Rozumie pojęcie Uniwersał połaniecki. Plany patriotów, przyczyny klęski masowego poboru. | Zna postać Madalińskiego. Przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego, obszary odebrane w wyniku III rozbioru. | Scharakteryzuje sytuację po II rozbiorze. Rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej. |
| 32. Podboje Napoleona | Zna postać Napoleona i jego cele. Wyjaśnia, jak przejął władzę. Wskazuje na mapie zasięg podbojów. | Zna datę 1804 i ramy wojen napoleońskich. Rozumie pojęcie blokada kontynentalna. Miejsca najważniejszych bitew, wpływ na pozycję Francji. | Rozumie pojęcia: dyrektoriat, konsulat, konkordat, Kodeks Napoleona. Okoliczności przejęcia władzy przez dyrektoriat, działalność w okresie konsulatu. | Konstytucja 1795, cel Kodeksu. Rozumie pojęcia kampania włoska, znaczenie Kodeksu. Charakteryzuje dyrektoriat, Włochy, nastawienie społeczeństwa i innych narodów. | Daty wojen, pokój w Tylży. Związek planów z relacjami w Europie. Przebieg wojen, zmiany w Europie, bitwa pod Austerlitz, ocena Napoleona. |
| 33. Po III rozbiorze Polski | Zna datę 1797, postacie Dąbrowskiego, Wybickiego. Rozumie pojęcie Mazurek Dąbrowskiego. Działalność Dąbrowskiego. | Rozumie tragedię Legionów Polskich. Wyjaśnia, jak sąsiedzi usprawiedliwiali zabory. Okoliczności utworzenia Legionów we Włoszech. | Scharakteryzuje sytuację w zaborach. Przyczyny zaufania, którym Polacy obdarzyli Napoleona. | Sytuacja grup społeczeństwa pod zaborami rosyjskim, pruskim i austriackim. Losy Legionów Polskich. | Stosunek Napoleona do sprawy polskiej. Okoliczności wkroczenia wojsk francuskich na ziemie polskie. |
| 34. Księstwo Warszawskie | Zna daty 1807, 1815, Poniatowskiego, okoliczności powstania. Rozczarowanie Polaków Księstwem. | Pojęcie Wielka Armia. Przejawy zależności i niezależności Księstwa. Miejsca najważniejszych bitew na mapie. | Rozumie pojęcie sto dni Napoleona. Podstawowe informacje, ustrój Księstwa, jak doszło do klęski Napoleona. | Pojęcie bitwa narodów, nazwa Księstwa. Przyczyny i przebieg wojny z Austrią, przyczyny wojny z Rosją. | Daty, szarża pod Somosierrą. Taktyka Rosjan, przyczyny klęski wyprawy. Bitwy pod Somosierrą i Raszynem, |

| Temat lekcji | Dopuszczająca (Konieczny) | Dostateczna (Podstawowy) | Dobra (Rozszerzony) | Bardzo dobra (Dopełniający) | Celująca (Wykraczający) |
|---|---|---|---|---|---|
| | Zmiany terytorialne w 1809 na mapie. | | | | ocena polityki wobec Polaków. |